

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 47/2010 vp

Valtioneuvoston luonnonvaraselonteko eduskunnalle: Älykäs ja vastuullinen luonnonvaratalous

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä joulukuuta 2010 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi valtioneuvoston luonnonvaraselonteon eduskunnalle: Älykäs ja vastuullinen luonnonvaratalous (VNS 11/2010 vp).

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokunta sekä ympäristövaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (MmVL 31/2010 vp ja YmVL 29/2010 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Mika Honkanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvonantaja Matti Nummelin, ulkoasiainministeriö
- erityisasiantuntija Outi Honkatukia, valtiovarainministeriö
- ympäristöjohtaja Veikko Marttila, maa- ja metsätalousministeriö
- kansliapäällikkö Hannele Pokka, ympäristöministeriö
- johtaja Eeva Hellström, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
- tutkimusjohtaja Erja Turunen, Teknologian tutkimuskeskus VTT
- tilastojohtaja Leena Storgårds, Tilastokeskus

- professori Tapani Vuorinen, Aalto-yliopiston Kemian tekniikan korkeakoulu
- tutkimusjohtaja Pekka Nurmi, Geologian tutkimuskeskus
- teollisuusasiamies Jorma Hannulabacka, Huoltovarmuuskeskus
- toimialajohtaja Teija Lahti-Nuutila, Tekes — teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus
- maajohtaja Aija Jantunen, Kemira Oyj
- toimitusjohtaja Jouko Kinnunen, Motiva Oy
- johtaja Pekka Tuovinen, Neste Oil Oyj
- toimitusjohtaja Tuomo Mäkelä, Outokumpu Mining Oy
- liiketoiminta-alueen johtaja Jaakko Jokinen, Pöyry Management Consulting Oy
- johtaja Timo Heikka, Stora Enso Oyj
- edunvalvontajohtaja Riitta Brandt, Valio Oy
- asiantuntija Jouni Lind, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija Pia Oesch, Energiateollisuus ry
- pääsihteeri Olavi Paatsola, Kaivannaisteollisuus ry
- energia- ja ilmastopäällikkö Ahti Fagerblom, Metsäteollisuus ry
- asiantuntija Sirpa Silander, Teknologiateollisuus ry
- diplomi-insinööri Pia Rämö, Infra ry, edustaa Rakennusteollisuus RT ry:tä
- toiminnanjohtaja Eero Yrjö-Koskinen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Itä-Suomen yliopisto
- Akava ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Kemianteollisuus ry
- Suomen Asianajajaliitto.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Selonteon lähtökohtia

Selonteossa perustellaan tarve yhtenäiselle luonnonvarapolitiikalle, asetetaan strategisia tavoitteita ja tehdään linjauksia etenemistavaksi konkreettisine toimenpide-esityksineen. Taustaksi on kartoitettu luonnonvarapolitiikan keskeiset muutosvoimat ja -suunnat, luonnonvarojen käytön nykytilanne sekä tähänastisten strategioiden nykytila ja toteuttamisen haasteet. Selonteossa asetetaan visio, jonka mukaisesti Suomi on vuonna 2050 älykkään luonnonvaratalouden vastuullinen edelläkävijä.

Yhtenäisen luonnonvarapolitiikan avulla tavoitellaan kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa, jossa voidaan nykyistä paremmin ottaa huomioon sekä eri luonnonvarojen väliset yhteydet että luonnonvarojen liittymäkohdat ilmasto- ja energiapolitiikkaan. Tavoitteena on kiteyttää nykyiset erilliset kehittämissuunnitelmat yhtenäiseksi Suomen luonnonvarapolitiikan runkoksi. Se olisi kattavuudessaan tiettävästi ensimmäinen laatuaan maailmassa.

Maa- ja metsätalousvaliokunta sekä ympäristövaliokunta ovat lausunnoissaan yhtyneet selonteon päälinjauksiin. Ympäristövaliokunta on käsitellyt erityisesti luonnonvarapolitiikan ja ilmastopolitiikan välistä yhteyttä sekä nostanut esille biotalouden ja ympäristönäkökohtien yhteensovittamiseen liittyviä kysymyksiä. Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnossa mm. arvioidaan kattavasti Suomen biopotentiaalia metsätalouden sekä maa- ja elintarviketalouden näkökulmasta.

Talousvaliokunta pitää selontekoa onnistuneena ja tarpeellisenä. Selonteko on saanut positiivisen vastaanoton paitsi lausunnon antaneilta

valiokunnilta myös talousvaliokunnan kuulemilta asiantuntijoilta. Siinä on tuotu hyvin esille yhtenäisen luonnonvarapolitiikan tarve ja hahmotettu etenemispolku. Vaikka tehdyt linjaukset ovat vielä suhteellisen yleisellä tasolla, antavat ne riittävän pohjan jatkotyölle. Selontekoa on pohjustettu useissa selvityksissä, joita on ollut valmistelemissa suuri joukko eri toimialueiden asiantuntijoita. Tämä antaa hyvän pohjan tarvittavalle laaja-alaiselle yhteistyölle.

Luonnonvarapolitiikkaan liittyvien eri ulottuvuuksien syventäminen tulee jatkossa edellyttämään myös laaja-alaisempaa eduskuntakäsittelyä, johon nyt käytettävissä olleessa aikataulussa ei ollut mahdollisuuksia. Mietinnössä tuodaan esille niitä syitä, jotka puoltavat yhtenäistä luonnonvarapolitiikkaa, ja hahmotetaan sen piiriin kuuluvia keskeisiä teemoja.

Luonnonvarat

Kansainvälinen kehitys

Väestön kasvu, sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen ja teollisen tuotannon kasvu erityisesti kehittyvissä maissa ovat johtaneet luonnonvarojen kasvavaan kysyntään ja osin myös niukkuuteen. Veden, biomassan, ruoan, maan ja mineraalien strateginen merkitys tulee tulevina vuosina korostumaan entisestään. YK:n vuosituhatarvion (Millenium Ecosystem Assessment) mukaan jopa kaksi kolmasosaa ihmisille tärkeistä ekosysteemipalveluista on heikentynyt tai vaarantunut. Vaikka teollisuusmaiden palvelutuotantokeskeisyys kasvaa ja luonnonvarojen käyttötensiteetti mahdollisesti pienenee, tulee luonnonvarojen globaalikäyttö edelleen kasvamaan, sillä kehittyvät maat kasvattavat kulutustaan vielä useamman vuosikymmenen ajan.

Tilanteeseen on reagoitu myös EU:ssa. Komissio on laatinut viime aikoina useita raaka-aineiden saannin turvaamiseen liittyviä selvityksiä ja linjauksia¹. EU:n raaka-ainepolitiikassa korostuvat resurssitehokkuuden merkityksen painottaminen sekä raaka-aineiden saannin turvaaminen niin EU:sta kuin sen ulkopuoleltakin. Esimerkiksi tiedonannossaan resurssitehokkaasta Euroopasta komissio arvioi, että huipputeknologian tuotteiden kysyntä tulee nostamaan harvinaisten maametallien tarvetta monikymmenkertaiseksi vuoteen 2030 mennessä. Globaalia tilannetta kuvaa, että näiden raaka-aineiden saanti on keskittynyt Kiinan omistuksessa oleviin raaka-ainelähteisiin. Kiina tuottaa osasta näitä mineraaleja jopa 90 %. Kaivosmineraaleista on jo muodostunut teollisuus- ja kauppapolitiikan välineitä, sillä mm. Kiina rajoittaa tuotteiden vientiä. Luonnonvarojen riittävyteen liittyvät ongelmat on tunnistettu EU:ssa, mutta keinot puuttua tilanteeseen ovat vielä kehitteillä.

Tulevaisuusvaliokunnan bioalaa koskevassa selvityksessä² tulevaisuuden kehityskulkuna nähdään tuotannon polarisoituminen suurimittaakaavaisen ja pääomavaltaisen agribisnesmallin sekä työ- ja osaamispääomavaltaisen pientuotantomallin kesken. Nämä tuotantotavat tulevat kilpailemaan ravinnon, kuidun ja energian tuotannossa kaikissa merkittävässä biotuotanto-omaissa. Tulevaisuuden trendinä nähdään myös osaamisen merkityksen korostuminen entisestään. Sitä pohjustaa vahva asiakas- ja kysyntälähtöinen tutkimus- ja kehitystyö.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että Suomi toimii aktiivisesti kansainvälisillä foorumeilla edistäen luonnonvarojen kestävästä käytön tavoit-

teita. EU:n päätöksenteossa Suomella on hyvät lähtökohdat ottaa johtava rooli unionin luonnonvarapolitiikan jatkovalmistelussa. Aktiiviselle roolille on tarvetta, sillä unionin sääntely luonnonvarojen osin ne raamit, joissa esimerkiksi materiaali- ja energiatehokkuutta, kierrätystä ja tuotteiden uusiokäyttöä (jätteet/sivutuotteet) voidaan tehostaa.

Suomessa jo oleva osaamisotentiaali ja sen jatkuva kehittäminen antavat pohjaa myös kansainväliseen kilpailuun ja viennin kasvattamiseen. Innovaatiopolitiikan linjauksemme tukevat jo nykyisellään edellä esille tuotua kysyntäpainotteista lähestymistapaa.

Suomi

Suomessa on runsaasti sekä uusiutuvia (erityisesti bio ja vesi) että uusiutumattomia (erityisesti mineraalit) luonnonvaroja, joihin taloutemme vahvasti tukeutuu. Väestömäärään suhteutettuna Suomi on luonnonvaroiltaan poikkeuksellisen rikas maa. Luonnonvaratalouttamme tukevat maamme runsaat metsä- ja vesivarat sekä mineraaleja sisältävä Fennoskandian laatta. Suomen biokapasiteetti on henkeä kohden laskettuna maapallon suurimpia. Toisaalta kulutuksemme lisääntyminen heikentää biokapasiteettiamme. Arviona on esitetty (Global Footprint Network), että vuonna 2029 kulutuksemme ylittää luonnon uusiutumiskyvyn.

Arvio puoltaa osaltaan selonteossakin vahvasti esille nostettua tarvetta lisätä energia- ja materiaalitehokkuutta, suljettujen kiertojen järjestelmiä sekä tutkimus ja kehitystyötä. Valiokunta pitää tärkeänä käynnistää kansallinen materiaali- ja energiatehokkuusohjelma, jossa selvitetään saavutettavissa oleva luonnonvarojen ja energiankäytön tehostamisotentiaali, määritetään selvityksen perusteella tavoitteet, kehitetään seuranta varten mittarit ja kartoitetaan tarve kustannustehokkaille ohjaukeinoille.

Biotalous. Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnossa on kattavasti kuvattu biopotentiaaliamme. Sekä metsätalouden että pelto- ja elintarviketalouden osalta on nähtävissä merkittäviä luonnonvarojen käytön lisäämismahdollisuuksia.

¹ Esim. komission tiedonanto resurssitehokkaasta Euroopasta, KOM(2011) 21; komission tiedonanto "Tackling the challenges in commodity markets and on raw materials", COM(2011) 25; "The raw materials initiative — meeting our critical needs for growth and jobs in Europe", COM(2008) 699 ja komission kauppapääosaston raportti "Raw materials policy — 2009 annual report".

² Löytöretkiä biopolitiikkaan — Suomen biopolitiikan haasteita ja näkökulmia globaaleissa puitteissa 2010—2050; Tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2010

sia ilman, että kestävä luonnonvaratalous vaarantuu. Lausunnossa todetaan, että Suomella on monipuolisten ja runsaiden biovarojensa, osaamisensa sekä vahvan ja uudistumishaluisen metsäteollisuuden ja maatalouden puolesta kaikki edellytykset tulla biotalouden johtavaksi maaksi.

Suomen puuston vuotuinen kasvu on noin 100 miljoonaa kuutiometriä. Arviona on esitetty, että metsiemme ainespuun hakkuut ovat keskimäärin vain noin 75 prosenttia kestävästä hakkuumahdollisuuksista. Metsähake (oksa- ja latvussmassa, pienpuu, kannot ja juurakot) muodostaa jo nyt merkittävän energianlähteen, jonka käyttö tulee uusiutuvan energian lisäämistavoitteiden mukaisesti lisääntymään huomattavasti. Metsäenergian vuotuisiksi teknistaloudelliseksi potentiaaliksi on arvioitu noin 15 miljoonaa kuutiometriä, josta on hyödynnetty vasta alle puolet (vuonna 2010 korjattiin noin 6 miljoonaa kuutiometriä). Ilmasto- ja energiastrategiassa metsähakkeen vuotuiselle käytölle on asetettu 12 m³:n tavoite. Puun edellä mainituissa rajoissa lisääntyvän käytön ei arvioida vaarantavan teollisuuden tarvitseman ainespuun saatavuutta eikä myöskään heikentävän hiilinielujä.

Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa lausunnossaan, että selonteko on metsien käyttöarvioissaan jopa liian varovainen. Puun lisääntyvä ja tehostuva teollinen hyödyntäminen edellyttää kuitenkin, että mm. korjuulogistiikkaa kehitetään. Tarvitaan parempia kuljetusyhteyksiä niin maa-, rautatie- kuin vesikuljetusten osalta. Nämä tarpeet tulee ottaa huomioon tulevissa infra- ja logistiikkaratkaisuisissa.

Myös maatalous- ja elintarviketuotanto omaa merkittävää biotalouspotentiaalia. Suomessa on peltoalaa noin 2,3 miljoonaa hehtaaria, josta ruokaomavaraisuuden tarpeisiin tarvitaan noin 1,8 miljoonaa hehtaaria. Loput 500 000 hehtaaria voidaan käyttää esimerkiksi integroituun ja monipuoliseen ruoan, rehun, energian, valkuais- ja öljykasvien, biopolttoaineiden ja biomateriaalien tuotantoon. Erilaisten biomassojen sivuvirtojen määrä on suuri, ja vain murto-osa tuotetusta biomassasta päätyy nykyisin elintarvikkeina

kulutukseen. Tälläkin sektorilla on mahdollisuudet huomattavasti lisätä materiaalitehokkuutta.

Biotaluuteen kuuluvat myös suot ja turvemaa, jotka muodostavat noin kolmanneksen Suomen pinta-alasta (10 miljoonaa hehtaaria). Soista noin puolet on ojitettu metsätaloustalouteen, noin 70 000 hehtaaria raivattu pelloiksi ja turvetuotannossa on vuositasolla noin 60 000 hehtaaria. Nykyisestä suoalasta on suojeltu 1,13 miljoonaa hehtaaria (noin 13 prosenttia kokonaispinta-alasta), ja tämän lisäksi tuotantokäytön ulkopuolella on noin 3 miljoonaa hehtaaria. Turpeella on nykyisellään merkittävä rooli erityisesti yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa kivihiiltä korvaavana polttoaineena. Kokonaisenergiankulutuksestamme turpeen osuus on noin 7 prosenttia. Talousvaliokunta katsoo, että juuri valmistunut ehdotus suoalueita ja turvemaita koskevaksi kansalliseksi strategiaksi³ antaa pohjaa tarvittaville jatkoselvityksille sekä tärkeän lisän kansalliseen luonnonvarapolitiikkaan.

Biotaluuden näkökulmasta tavoitteena tulee olla, että kaikki tuotannon sivuvirrat joko hyödynnetään tai ne palaavat osaksi luonnon kiertoa. Hajautetuilla tuotantomalleilla on tässä suhteessa merkitystä. Ne vähentävät luonnonvarojen kuljetustarvetta, mahdollistavat joustavasti eri raaka-aineiden käytön, tehostavat ainekiertoa, vahvistavat aluetaloutta ja parantavat huoltovarmuutta. Materiaalitehokkuutta lisääisi lähien energialähteiden, kuten paikallisesti syntyvien maatalouden biokaasujen ja jätteiden, hyödyntäminen. Teknologian kehittyessä tulee myös pienimuotoisen tuotannon energiatehokkuus lisääntymään.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on lausunnossaan todennut, että biotalouden raaka-aineensaannin turvaamiseksi tulee käynnistää biomassatuotannon tehostamisohjelma, joka käsittää biomassan aktiiviset tuotantomenetelmät metsänomistajien tarpeet huomioiden. Ohjelman tulee kattaa koko tuotantoketju biomassan tuotan-

³ Ehdotus soiden ja turvemaiden kestävä ja vastuullisen käytön ja suojelun kansalliseksi strategiaksi; Työryhmämuistio, MMM 2011:1

nosta korjuumenetelmiin ja logistiikkaan. Sen yhteydessä tulee ottaa huomioon myös maankäyttöön, biodiversiteettiin ja suojeluun liittyvät haasteet. Talousvaliokunta katsoo, että ohjelma voisi toimia yhtenä pilottihankkeena, jossa käytännössä toteutetaan kestävä luonnonvarapolitiikan toimintamalleja.

Mineraalitalous. Kaivosmineraalien osalta Suomella on erinomaiset mahdollisuudet monikerkaistua nykyiset louhintamäärät. Työ- ja elinkeinoministeriö on arvioinut, että louhinnan määrä kasvaa vuoden 2008 noin 4 miljoonasta tonnista vuositasolla jopa 70 miljoonaan tonniin vuoteen 2020 mennessä. Kallioperästä löytyy useita metallimalmeja (erityisesti: koboltti, kromi, kulta, kupari, litium, nikkeli, palladium, rauta, sinkki, uraani ja vanadiini) ja teollisuusmineraaleja (erityisesti: apatiitti, dolomiitti, ilmeniitti, kalsiitti, kaoliini, kvartsi, maasälpä, magnesiitti, talkki ja wollastoniitti). Kivilajeista keskeisin on vuolukivi.

Komissio julkaisi kesällä 2010 selvityksen⁴, jossa listataan 40 kriittisen raaka-aineen joukosta 14 EU:n teollisuuden kannalta kriittisintä teollisuusmineraalia ja muuta raaka-ainetta. Suomesta arvioidaan löytyvän joko kohtalaisesti tai hyvin kahdeksaa näistä raaka-aineista, joista kolmea (koboltti, niobium ja platinametallit) jo louhitaan tai kaivosprojekti on vireillä. Näiden lisäksi Suomen maaperästä löytyy useita EU:n erittäin merkittäviksi tai merkittäviksi luokittelemia kaivosmineraaleja. EU-maiden joukosta merkittävää potentiaalia kriittisten raaka-aineiden saantiin on nykytietämyksen puitteissa vain Suomessa ja Ruotsissa. Mineraalivarojen niukkeneminen ja hintojen nousu tekee taloudellisesti kannattavaksi ottaa käyttöön luonnonvaroja yhä vähäisemmistä esiintymistä. Nykyistä ympäristöystävällisempien kaivosprosessien kehittäminen tarjoaa puolestaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia suomalaisille yrityksille. Suomessa on jo nyt korkeatasoista osaamista niin laite- ja konevalmistuksen kuin prosessi-

osaamisenkin osalta. Kuvaavaa on, että noin 70—90 prosenttia globaalisti käytetystä maanalaisten kaivosten teknologiasta tulee suomalaisista ja ruotsalaisista yrityksistä.

Vesitalous. Vesi on keskeisin luonnonvara niin ihmisille, luonnolle, maataloudelle kuin teollisuudellekin. Maapinta-alastamme on yli 10 % veden peittämää. Vedenkäytössämme on runsaasti tehostamismahdollisuuksia, jotka kuitenkin edellyttävät teknologiakehitystä tuekseen. Teknologian avulla veden hyödyntämispotentiaalia voidaan lisätä kierrätyksen, meriveden käytön ja jätevesien käytön osalta.

Suomessa on jo tällä hetkellä merkittävää osaamista vesiteknologian alalla. Vesialan vuotuinen maailmanmarkkina on 300—350 miljardia euroa ja se kasvaa 10 prosentin vuosivauhtia. Suomessa vesialalla toimii noin 300 yritystä. Tärkeitä liiketoiminta-alueitamme ovat tulevaisuudessakin vesikemikaalit ja veden käsitteilyteknologiat. Uuden liiketoiminnan mahdollisuuksia on erityisesti vesihuoltoverkostojen kunnan, vesien laadun ja vesivarojen mittaamisessa, seurannassa sekä tiedon jalostamisessa eri käyttäjäryhmien tarpeisiin. Tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi teollisuusprosessien optimoinnissa, tulvariskien hallinnassa tai saneerausinvestointien kohdentamisessa.

Uudet alat. Puusta saatavat lopputuotteet voivat tulevaisuudessa olla esimerkiksi uusia materiaaleja, kemikaaleja, lääkeaineita tai terveysvaikutteisia elintarvikkeiden ainesosia. Perinteisten hyödyntämistapojen rinnalle ovat nousemassa myös luonnontuotteet ja korvaukset hiilisidonnasta.

Nykytuotteidenkin jalostusarvoa voidaan nostaa. Tällaisia ovat esimerkiksi kehitteillä olevat älypakkaukset. Tutkimustyötä tehdään myös uusien bioraaka-aineiden hyödyntämisestä. Levien hyödyntäminen biopolttoaineiden raaka-aineena sekä vedyn tuottaminen sinilevöbakteerien ja auringonvalon avulla saattavat olla tulevia menestystuotteita myös kansainvälisillä markkinoilla. Kehitystyön alla on myös uudentyyppisiä prosesseja, kuten biohiilen valmistus-

⁴ "Critical raw material for the EU", RMSG-työryhmän raportti kesäkuu 2010

minen puuhakkeesta. Kysyntää uusille ratkaisuille on, sillä uusiutuvan energian markkinoiden kasvuvauhti on ollut keskimäärin 20 prosenttia vuositasolla.

Ekosysteemipalvelut. Selonteossa käsitellään luonnonvarojen rinnalla ekosysteemipalveluja, joilla tarkoitetaan kaikkia ihmisten luonnosta saamia aineellisia ja aineettomia hyötyjä. Ihmiskunnan elämä ja hyvinvointi sekä ekosysteemipalveluiden saatavuus perustuvat luonnon monimuotoisuuteen ja sen ylläpitämiin toimintoihin.

Ajatus kaikki luonnonvarat eri muodoissaan kattavasta käsitteestä on sinänsä tarpeellinen jos senkin vuoksi, että sama palvelu saattaa sisältää sekä aineellista että aineetonta tarjontaa. Tällaisia voivat olla esimerkiksi virkistys- ja matkailupalvelut, jotka aineettoman tarjonnan mahdollistamiseksi saattavat edellyttää mm. laajaa rakentamistoimintaa. Selonteon tekstissä ekosysteemipalvelut rajataan välillä kattamaan sekä aineettomat että aineelliset palvelut ja välillä kate kohdistuu vain aineettomiin palveluihin (esim. 4.4. luku). Termin sisältöä tulee vielä tämentää esimerkiksi ympäristövaliokunnan lausunnossa todetulla tavalla. Samoin on aiheellista painottaa, ettei palvelu-termi tarkoita vain kaupallista toimintaa. Esimerkiksi jokamiehen-oikeuksien puitteissa kaikilla on mahdollisuus nauttia aineettomista luonnonvaroista.

Ekosysteemipalveluihin liittyy käynnissä oleva METSO-toimintaohjelma, jonka merkitystä on painotettu sekä maa- ja metsätalousvaliokunnan että ympäristövaliokunnan lausunnoissa. METSO-ohjelma on vapaaehtoinen luonnonarvokauppaa tukeva järjestely, jonka avulla metsänomistaja voi saada tuloja metsäluonnon suojelusta ja hoidosta. Talousvaliokunta arvioi, että myös uusia liiketoimintamalleja syntyy aineettomien ekosysteemipalvelujen hyödyntämiseksi.

Tarve luonnonvarapolitiikalle

Eri luonnonvaroihin liittyy sektorikohtaisesti huomioon otettavia kysymyksiä, mutta niillä on enenevässä määrin myös yhdistäviä tekijöitä. Edellä mainittu koveneva kansainvälinen kilpailu niukkenevista luonnonvaroista protektionisti-

sine piirteineen luo osaltaan tarvetta yhtenäiselle kansalliselle luonnonvaranäkemykselle. Keskeinen yhdistävä tekijä on myös ilmastonmuutos ja siihen liittyen ilmasto- ja energiapolitiikan asettamat reunaehdot ja tavoitteet. Tätä yhteyttä on käsitelty sekä selonteossa että ympäristövaliokunnan lausunnossa.

Luonnonvarojen käyttö kytkeytyy entistä tiiviimmin toisiinsa. Tällä hetkellä olemme jo tilanteessa, jossa eri sektoreiden sisällä eri intressitahojen yhteistyö on tiivistynyt. Esimerkiksi biotaloustyöryhmä on monialaisesti yhdistänyt biomassoja tuottavat ja jalostavat tahot yhteisen tahtotilan alle. Vastaavasti mineraalistrategia-ryhmä on yhdistänyt kaivannaisalan toimijoita keskenään. Biotalous ja mineraalitalous on kuitenkin tarkasteltu toisistaan melko erillisinä, ja niiden väliset synergiat ovat pitkälti vielä löytämättä. Raja-aidat eri luonnonvarojen ja niiden käyttömuotojen välillä ovat kuitenkin hämärty-mässä.

Myöskään innovaatiot eivät noudata sektori-kohtaisia rajoja, vaan ne pikemminkin syntyvät juuri sektoreiden rajapinnoilla. Keinot, joilla edistetään eri alojen yhteistyötä, voivat nopeuttaa uusien ratkaisujen syntymistä. Myös selonteossa esille tuotu ekosysteemiajattelu kaikkea luonnonvarojen niin aineellista kuin aineetonta hyödyntämistä yhdistävänä tekijänä puoltaa kokonaisvaltaista luonnonvara-ajattelua.

Talousvaliokunta katsoo, että luonnonvarapolitiikalla on useita yhtymäkohtia paitsi ilmasto- ja energiapolitiikkaan myös mm. kilpailukyky- ja kauppapolitiikkaan. Myös keinot vastata luonnonvarojen niukkenemiseen ovat yhteiset. Erityisesti on tarve lisätä luonnonvarojen käytön materiaali- ja energiatehokkuutta.

Ilmasto- ja energiapolitiikka

Ilmastonmuutos ja toimet sen vaikutusten rajamiseksi vaikuttavat monella tavalla luonnonvarapolitiikkaan. Ilmastonmuutos vaikuttaa luonnonvarojen määrään, laatuun, alueelliseen jakautumiseen ja hyödynnettävyyteen. Se lisää niukkuutta osasta luonnonvaroja, mikä puolestaan kasvattaa kilpailua ja nostaa luonnonvarojen hintaa ja luo tarpeen tehostaa luonnonvaro-

jen kestäväää käyttöä. Niukkuus ja ilmastonmuutoksen hillintätoimet antavat toisaalta insenttiivin kehittää uusien innovaatioiden kautta korvaavia tuotteita ja tehokkaampaa teknologiaa. Talousvaliokunta on käsitellyt aihealueeseen liittyviä kysymyksiä laajasti mm. ilmasto- ja energiaselonteosta antamassaan mietinnössä (TaVM 9/2009 vp).

Ilmastonmuutoksen vaikutuksia pyritään hillitsemään päästökaupan avulla. Päästökauppa antaa insenttiivin korvata fossiilisten polttoaineiden käyttöä matalahiilillä energialähteillä sekä vähentää energiankulutusta energiatehokkuutta lisäämällä. Tämä kehitys lisää uusiutuvien polttoaineiden käyttöä. EU on lisäksi asettanut uusiutuvan energian lisäämiselle kansalliset tavoitteet, jotka Suomen osalta edellyttävät, että uusiutuvan energian osuus kokonaisenergian käytöstä tulee nostaa 38 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. NykYTEknologian puitteissa tämä merkitsee kasvua erityisesti biomassan käyttöön energiatarkoituksiin. Energiatehokkuuden osalta EU on asettanut tavoitteeksi saada aikaan 20 prosentin lisäys vuoteen 2020 mennessä.

Uusiutuvan energian käytön merkittävä lisääminen synnyttää myös ristikkäisiä paineita harkittaessa luonnonvarojen riittävyyttä eri käyttötarkoituksiin sekä tarvetta käyttää luonnonvaroja mahdollisimman suurta lisäarvoa tuottavasti. Kuten edellä on todettu, Suomen osalta lisäyspotentiaalia on vielä merkittävästi, mutta globaalitasolla uusiutuvan energian tarvetta ei kyetä kattamaan nykyisen teknologian avulla. Tilannetta kuvaa hyvin biopolttoaineisiin liittyvä Pöyryn esittämä laskelma. Mikäli kaikki maailmassa vuosittain korjattu puuraaka-aine ja viljatuotanto (ml. riisi ja maissi) ohjattaisiin nestemäisten biopolttoaineiden raaka-aineeksi, voitaisiin näin tuotetuilla polttoaineilla kattaa vain hieman yli 50 prosenttia maailman liikennepolttoaineiden kokonaistarpeesta. Laskelma kuvaa hyvin tarvetta harkita ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttamiskeinoja sekä luonnonvarojen käyttötapaa ja riittävyyttä samanaikaisessa prosessissa myös globaalitasolla.

Kilpailukyky ja innovaatiot

Sektorilähtöinen painotus on nähtävissä edelleen myös tutkimustoiminnassa, vaikkakin horisontaalejakin hankkeita on vireillä. Pääsääntöisesti bio-, mineraali- ja vesitalouteen liittyviä kysymyksiä tutkitaan eri laitoksissa tai yksiköissä. Selkeää tarvetta kuitenkin olisi myös monialaisille luonnonvaraosaajille. Tähän tulee kiinnittää nykyistä enemmän huomiota opetustoiminnan suunnittelussa.

Luonnonvarat luovat pohjaa sekä Suomen kilpailukyvyille että uusille innovaatioille. Metsäteollisuus ja kaivannaisteollisuus sekä osin myös teknologiateollisuus ovat riippuvaisia kansallisten luonnonvarojemme riittävyydestä ja kestävästä käytöstä. Selonteon vision toteutumisen edellyttää puolestaan elinvoimaista teollisuutta, sillä innovaatioita syntyy sinne, missä on tuotantoakin.

Energiavaltaisen teollisuutemme ansiosta meille on kehittynyt vahvoja yrityksiä energia- ja materiaalitehokkuuden alalle, kuten teollisuuden prosessien ohjaukseen ja säätöön. Suomi on ollut myös edelläkävijä metsäteollisuuden vesikiertojen sulkemisessa ja vesitehokkuuden parantamisessa. Lisäksi olemme kehityksen kärsijä uusiutuvan energian hyödyntämisessä, kun katsotaan uusiutuvan energian osuutta koko energiantuotannosta tai bioenergiaa. Kaivostuotannon "sivutuotteena" Suomeen on syntynyt energia- ja materiaalitehokasta metallien jatkojalostusta, laite- ja konevalmistusta sekä erilaisia palveluyrityksiä.

Niukkuus tulee synnyttämään uusia innovaatioita. Esimerkiksi energiatehokkuusmarkkinoiden arvioidaan kasvavan nopeammin kuin energiantuotantomarkkinoiden. Niukkuus ohjaa tuotantoa suljettuun kiertoon ja lisää jätteeksi vielä luokittelemamme materiaalin arvoa. Arviona on esitetty, että jätteellekin muodostuu tulevaisuudessa sen hyödyntämispotentiaalia kuvastava hinta. Nykyinen tilanne, jossa kierrätys saattaa muodostua kalliimmaksi kuin uuden raaka-aineen käyttö, ei ole kestävä.

Jatkotoimista

Selonteossa linjataan neljä strategista tavoitetta ja niiden toteuttamiseksi neljä muutosaluetta. Strategiset tavoitteet ovat: 1. luonnonvaratalous ja siihen yhdistyvä osaaminen ja palvelut muodostavat merkittävän arvonlisän ja hyvinvoinnin lähteen; 2. luonnonvaroja hyödynnetään materiaali- ja energiatehokkaasti pyrkien suljetuun kiertoon, joka vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja jätettä eikä vaaranna luonnon ekosysteemipalveluja; 3. Suomen huoltovarmuus on turvattu kriittisten luonnonvarojen osalta, ja lähituotannon ratkaisut luovat paikallista hyvinvointia; ja 4. Suomi on arvostettu kansainvälinen osaaja ja vaikuttaja luonnonvarakysymyksissä.

Talousvaliokunta pitää strategian tavoitteita perusteltuina. Selonteossa tavoitteiden saavuttamiseksi hahmoteltuihin toimenpiteisiin liittyen valiokunta painottaa seuraavia jatkotoimia.

Luonnonvarapolitiikan vastuullinen johtaminen

On selvää, ettei nykyinen tapa, jossa luonnonvarojen hallinta jakautuu tiukasti eri ministeriöihin, tue parhaalla tavalla kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Päätöksenteon eriytyminen on osaltaan johtanut siihen, että erilaisia suunnitelmia ja strategioita on laadittu luonnonvarakohteisesti niin valtakunnan tasolla kuin alueellises-tikin. Myös sääntely on muotoutunut sektorikohteisesti, ja valitut menettelytavat eroavat osin toisistaan.

Yhtenäisen luonnonvarapolitiikan kehittäminen edellyttää tukseen poikkihallinnollista koordinaatiota. Tavoitteena tulee olla hyödyntää nykyisiä rakenteita, ei luoda uutta hierarkkista mallia. Rakenteita harkittaessa tulee yhtenä vaihtoehtona selvittää mahdollisuus käyttää Sitran hahmottelemaa valtion konsernijohtamismallia⁵, joka mahdollistaa luonnonvarapolitiikan kytkemisen eri politiikkalohkoihin, kuten

⁵ Kaikki yhden ja yksi kaikkien puolesta (Sitran selvityksiä 21/2010) ja Muutos on mahdollisuus — viisi ehdotusta seuraavalle hallitukselle 2011—2015 (ISBN: 978-951-563-757-4)

talous-, ympäristö-, elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan. Horisontaalin johtamismallin avulla voidaan asettaa yhtenäiset tavoitteet ja toimintatavat luomatta uusia hallintorakenteita, lisäämättä resursseja ja muuttamatta vastuusektoreita. Jatkotyön onnistuminen edellyttää eri toimijoilta sitoutumista ja kykyä muutosjohtajuuteen. Tavoitteena tulee olla horisontaalin sisältöjohtamisen mahdollistava, joustava malli, joka kykenee yhdistämään viimeisen tutkimustiedon konkreettisiksi toimiksi sidosryhmien kanssa yhteistyötä tehden. Selonteossa ehdotettu luonnonvarapaneeli auttaa hahmottamaan kokonaisuuksia päätöksenteon taustaksi.

Luonnonvaroihin liittyy erilaisia politiikkapainotuksia ja osin myös ristiriitaisia tarpeita. Tämä edellyttää varautumista näihin tilanteisiin ja selkeän päätöksentekomenettelyn luomista mahdollisten intressiristiriitojen ratkaisemiseksi.

Tulevaisuuden ymmärrys ja innovatiiviset ratkaisut

Vastuullisen luonnonvarapolitiikan kehittäminen tulee edellyttämään sekä lisää tietoa että panostusta osaamiseen ja teknologiseen kehitykseen.

Nykytilanteessa tutkimustietoa on liian vähän saatavilla ja se on osin ristiriitaista. Tilastotietoa puolestaan on runsaasti, mutta se on hajanaista. Luonnonvaroihin liittyen Suomessa tuotetaan vuosittain 58 tilastoa, ja näiden lisäksi laaditaan erilaisia raportteja kansainvälistä tilastointia varten. Esimerkiksi ympäristösektorilta näitä raportteja tehdään vuosittain yli 350. Uusien raportointivelvoitteiden sijasta on tehostettava nykyisten hyödyntämistä ja harkittava, onko ne suunnattu oikein. Luonnonvara-alojen sektorikohtainen tilastointi vaikeuttaa kokonaiskuvan saamista luonnonvaroista sekä niihin liittyvistä aineellisista ja taloudellisista virroista. Esimerkiksi biotaloustyöryhmän työn yhteydessä kävi ilmi, että biotalouden arvonlisää, työllisyyttä jne. on erittäin vaikea erottaa nykyisistä tilastoista. Lisäksi tarvitaan kokonaisvaltaisempaa ennakointityötä ja kansantaloudellisten vai-

kutusten arviointia, jossa otetaan huomioon luonnonvarojen väliset kytkökset.

Talousvaliokunta yhtyy selonteon esitykseen, jonka mukaisesti on tarve kehittää kansantalouden materiaalivirtojen tilastointia ja ympäristövaikutusten arviointimalleja sekä ympäristö- ja luonnonvaratilinpidon menetelmiä kansantalouden tilinpidon yhteyteen.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnalta edellytetään nykyistä kokonaisvaltaisempaa näkökulmaa. Tulee harkita, miten rahoitus suunnataan, jotta se parhaiten tukisi sektoreiden välistä yhteistyötä. Tiedossa on, että otollisinta kenttää uusille innovaatioille ovat juuri eri sektoreiden rajapinnat. Yksi keskeisistä selvityskohteista on edellä todettu materiaalitehokkuuden tehostamispotentiaaliin liittyvä selvitystyö.

Tiivis yhteistyö hallinnon, tutkimuksen ja yritysten välillä on elinehto. Esimerkiksi selonteossa ehdotettua, ja sinänsä kannatettavaa, uutta bioalan SHOKia ei saada aikaan pelkällä viranomaispäätöksellä, vaan se edellyttää kaikkien kolmen tahon yhteistä tahtotilaa.

Mahdollistavat rakenteet

Yhteiskunnalta tarvitaan kykyä mukautua uusiin toimintamalleihin ja uudistaa rakenteitaan. Monet suunnittelukäytännöt, hallintomenettelyt ja sääntely kaipaavat päivittämistä kyetäkseen tukemaan kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa luonnonvaroihin. Rakenteiden tulee mahdollistaa uudenlaiset liiketoimintamallit, kuten verkottunut talous, kierrätyksen ja uudelleenkäytön lisääntyminen ja paikallisen tuotannon lisääntyminen. Luonnonvarat tulee ottaa huomioon myös alueiden käytön suunnittelussa. Samoin on huomioitava, että luonnonvarojen hyödyntäminen vaatii toimivia infraratkaisuja ja osaavaa työvoimaa.

Lupamenettelyt. Luonnonvarojen käyttöä säännellään useissa eri laeissa, joille on tyypillistä erittäin kankea ja monitasoinen lupajärjestelmä eri lupahakemuksineen, viranomaistahoineen sekä kuulemis- ja valitusprosesseineen. Samaan hankkeeseen liittyvien eriaikaisten kuulemis- ja lupaprosessien etenemistä on erittäin vaikea seu-

rata ja asianosaisten on hankala hahmottaa eri prosesseihin liittyviä oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan. Lupaprosesseihin sisältyy myös päällekkäistä työtä, joka voitaisiin välttää yhtenäistämällä lupavaatimuksia ja hyödyntämällä toisessa lupaprosessissa jo annettuja selvityksiä. Edellä olevaan viitaten valiokunta katsoo, että lupahallinto kaipaa kiireellisesti kokonaisuudistusta turhan lupabyrokratian karsimiseksi. Tavoitteena tulee olla samaan hankkeeseen vaadittavien hakemusten määrän vähentäminen ja prosessin tehostaminen. Viranomaisten tehtävänä on hoitaa keskinäinen koordinaatio siten, että eri viranomaistahojen näkemykset tulevat otetuiksi lupaharkinnassa nykyiseen tapaan huomioon. Hanke selkeyttää hakemusprosessia vaarantamatta kattavaa lupaharkintaa.

Innovaatioiden hyödyntäminen. Riskirahoitus on uusissa innovatiivisissa hankkeissa keskeisessä asemassa sekä teknologian kehittämissä vaiheissa että tuotteistettaessa innovaatioita. Valtio tukee innovaativaihetta jo hyvin kattavasti. Ongelmaksi on sen sijaan muodostunut, että valtion rahoituksella aikaansaadut innovaatiot myydään ulkomaille siinä vaiheessa, kun ne alkaisivat tuottaa lisäarvoa ja luoda työpaikkoja. Luonnonvaroihin liittyvän teknologian kansainvälisen kiinnostavuuden vuoksi on oletettavaa, että "innovaatiovientä" tulee esiintymään runsaasti tällä sektorilla. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että ongelmaan kiinnitetään vakavaa huomiota ja kehitetään innovaatioiden tuotteistamista ja liiketoiminnan aloittamisvaihetta tukevia rakenteita, jotta suomalaisista keksinnöistä saatava hyöty jäisi kotimaahan.

Omistaminen. Suomessa sovellettavassa luonnonvarojen omistusoikeutta koskevassa sääntelyssä on päädytty eri luonnonvarojen osalta toisistaan poikkeaviin ratkaisuihin. Esimerkiksi vesilain nojalla säänneltyihin pohjavesiin maanomistajalla on ainoastaan vallintaoikeus. Omistajalla on ensisijainen oikeus käyttää alueellaan sijaitsevaa pohjavettä, mutta hänellä ei ole oikeutta saada korvausta alueeltaan otettavasta pohjavedestä. Eduskunnassa parhaillaan käsitel-

tävänä olevassa vesilaissa (HE 277/2009 vp) pyritään etusijajärjestyksen avulla turvaamaan alueellinen vedensaanti kaikissa tilanteissa. Korvauksiin uusi vesilaki ei toisi muutosta. Vastaavasti maa-aineslain piiriin kuuluvien luonnonvarojen osalta maanomistajan oikeudet ovat kattavat. Maa-ainekset ovat maanomistajan yksinomaisessa omistuksessa, eikä laki velvoita omistajaa sallimaan muiden hyödyntävän maa-aineksia. Kaivosmineraalien osalta maanomistajalle ei ole annettu yksinomaista, toiset poissulkevaa oikeutta määrätä alueellaan olevista kaivosmineraaleista, mutta omistajalle on taattu oikeus tulla kuulluksi ja saada korvaus alueensa ja alueellaan olevien mineraalien hyödyntämisestä.

Valiokunta katsoo, että esimerkiksi pohjavesien osalta saatetaan nykysäätelyn puitteissa joutua vaikeisiin tulkintatilanteisiin lämpöpumppujen määrän kasvaessa. Porausreitit eivät aina välttämättä noudata hyödyntävän kiinteistön rajoja. Samoin mahdollisesti lisääntyvä taloudellinen toiminta pohjaveden kaupallisen käytön osalta, kuten juomaveden myynti, voi johtaa tilanteisiin, joissa joudutaan harkitsemaan, kenen kuuluu saada korvausta luonnonvaran hyödyntämisestä. Luonnonvarojen yhteiskunnallisen merkityksen ja taloudellisen arvon kasvun vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, että luonnonvaroihin liittyvän omistusoikeussäätelyn selkeyttämistarvetta tarkastellaan kokonaisuutena ja ryhdytään toimiin säätelyn täsmentämiseksi. Erityisesti uusiutumattomien kaivosmineraalien osalta valiokunta pitää myös tärkeänä harkita keinoja, joilla kotimaista omistusta alalla voitaisiin lisätä ja luoda puitteet sille, että raaka-aineet mahdollisimman pitkälle jatkojalostetaan Suomessa.

Maankäytön suunnitteleminen. Maankäytön suunnittelujärjestelmä on keskeisessä roolissa luonnonvarojen hyödynnettäessä. Erilaiset infra- ja logistiikkaratkaisut edellyttävät, että kaavoituksessa otetaan kestäväällä tavalla huomioon luonnonvarojen aineellisen ja aineettoman hyödyntämisen tarpeet sekä luodaan mahdollisuudet luonnonvarojen hyödyntämiseen. Tältäkin

osin tarvitaan eri näkemysten yhteensovittamista, jotta mm. ilmastopoliittiset ja elinkeinopoliittiset näkökannat voidaan ottaa tasapainoisesti huomioon. Ympäristövaliokunta on lausunnossaan todennut, että ilmastonmuutoksesta aiheutuva muutospainetta yhdistettynä kestävä luonnonvaratalouden kehittämiseen lisää maankäytön suunnittelun ja yhteiskuntarakenteen ohjauksen merkitystä. Tämä korostaa ympäristövaliokunnan näkemyksen mukaan myös tarvetta kestäväan tasapainoon valtakunnallisen ohjauksen ja kunnallisen ohjauksen välillä. Ympäristövaliokunta on esittänyt, että maankäytön suunnittelujärjestelmän kehittäminen ilmasto-, energia- ja luonnonvarapolitiikan kokonaisuutta tukeväksi tulee käynnistää mahdollisimman pian. Talousvaliokunta toteaa, että maankäytön suunnittelu muodostaa tärkeän osan kestävä luonnonvarapolitiikkaa. Tämän osa-alueen jatkokehittämisessä on aiheellista edetä tulevassa luonnonvarapolitiikan koordinaatiomenettelyssä harkittujen yksityiskohtaisempien prioriteettien mukaisesti.

Valtavirtaistaminen ja arjen ratkaisut

Valiokunta toteaa, ettei valtavirtaistaminen tarkoita vain tiedottamista ja opastamista jo tehdyistä ratkaisuista, vaan kansalaisyhteiskunnan tulee kyetä vaikuttamaan tehtäviin linjauksiin. Valiokunta painottaa erityisesti alueellisen vaikuttamisen merkitystä. Tämä tulee ottaa huomioon kehitettäessä luonnonvarapolitiikan koordinaatiomallia.

Kansalaisyhteiskunta on keskeinen toimija sovellettaessa kestävä luonnonvarapolitiikan edellyttämiä toimia arjen ratkaisuisissa. Tähän liittyen on tärkeää antaa kansalaisille konkreettisia välineitä luonnonvarojen kestävä kulutuksen helpottamiseksi. Tällaisia keinoja ovat mm. tehokkaan kierrätyksen mahdollistaminen, reaaliaikaiset sähkön kulutusmittarit ja niihin liittyvä sähkön hintaseuranta sekä selkeä ympäristömerkintäjärjestelmä.

Lopuksi

Luonnonvarojen kasvava kysyntä niin kansallisesti kuin globaalistakin edellyttää, että luomme

kestävän tavan turvata pitkällä aikavälillä luonnonvarojemme riittävyys suhteessa markkinakäytönsyntään, käytämme luonnonvaroja lisäarvoa tuottavasti ja varmistamme, että kansallisista luonnonvaroiistamme saatava hyöty koituu maamme parhaaksi.

Jatkuva panostus kestävään toimintatapaan ja teknologiaan on välttämättömyys myös kansainvälisen kilpailukyvyn säilyttämiseksi. Rajallisten luonnonvarojen älykäs ja kokonaisvaltaisesti tehokas käyttö on taloudellisesti kannattavaa, sillä se alentaa tuotantokustannuksia.

Keskeisenä tavoitteena tulee olla materiaali- ja energiatehokkuuden lisääminen siten, että saamme vähemmästä aikaan enemmän ja mahdollisimman vähäisillä haittavaikutuksilla. Luonnonvarojen kestävä käytön rinnalla kasvaa myös siihen liittyvä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta. Suomella on vankkaa osaamista mm. bioenergian tuotantoteknologiassa, vesiteknologiassa ja mineraalituotantoa tukevasa teknologiassa, joiden vientipotentiaalini voi arvioida merkittävästi lisääntyvän.

Jatkotyössä on olennaista monialainen yhteistyö, vahva poliittinen tuki, edelläkävijämarkkinoita luovat ohjaustoimet sekä innovaatiotoimintaan panostaminen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa

että eduskunta hyväksyy selonteon johdosta seuraavan kannanoton:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa talousvaliokunnalle vuoden 2012 kevään aikana selvityksen niistä toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt selonteossa linjatun luonnonvarapolitiikan täytäntöönpanemiseksi.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin luonnonvaroihin liittyvän omistusoikeussäätelyn täsmentämiseksi.

Helsingissä 22 päivänä helmikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
vpj. Mauri Salo /kesk
jäsen. Hannu Hoskonen /kesk
Harri Jaskari /kok
Anne Kalmari /kesk
Matti Kangas /vas
Toimi Kankaanniemi /kd
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Jouko Laxell /kok
Eero Lehti /kok
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Petteri Orpo /kok
Sirpa Paatero /sd
Oras Tynkkynen /vihr
Markku Uusipaavalniemi /ps
Ulla-Maj Wideroos /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.